31999E0877

23.12.1999 *EUROOPA ÜHENDUSTE TEATAJA* L 331/1

EUROOPA ÜLEMKOGU ÜHISSTRATEEGIA, 11. detsember 1999, Ukraina kohta

(1999/877/ÜVJP)

EUROOPA ÜLEMKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artikli 13 lõiget 2,

ning arvestades, et:

Euroopa ühenduste, nende liikmesriikide ja Ukraina vaheline partnerlus- ja koostööleping jõustus 1. märtsil 1998,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA ÜHISSTRATEEGIA:

I OSA

EUROOPA LIIDU NÄGEMUS PARTNERLUSEST UKRAINAGA

1. Euroopa Liidu (EL) ja Ukraina vaheline ühistel väärtustel ja huvidel põhinev strateegiline partnerlus on oluline tegur rahu, stabiilsuse ja jõukuse kindlustamisel Euroopas. Ukraina vabadus, sõltumatus ja stabiilsus on ühed suurimad saavutused uues, vanadest eraldusjoontest vabanenud Euroopas. Ukrainal on tänu oma geograafilisele asendile, suurusele, elanikkonnale ning põhja-lõuna- ja ida-läänesuunalisele asendile ainulaadne seisund Euroopas, mistõttu on tal märkimisväärne piirkondlik osatähtsus.

2. Ukrainal on praegu suurepärased suhtes kõikide naabritega ning ta on võtnud olulisi riigi ülesehitamise ja demokraatia kindlustamise meetmeid. Tähelepanuväärseks saavutuseks on asjaolu, et hoolimata Ukraina siseriiklikest raskustest ja erimeelsustest on ta alates sõltumatuse saavutamisest mõjutanud märkimisväärselt piirkonna stabiilsust. EL on rahul Ukraina aktiivse osalemisega piirkonna stabiliseerimises ja soodustab Ukraina osatähtsuse suurenemist piirkondlikel koostöövoorumitel. Samuti on EL rahul Ukraina tuumadesarmeerimisalase kohustusega ning rahu ja julgeoleku säilitamise alase koostööga Euroopas ja mujal maailmas.

3. EL ja Ukraina vahelist strateegilist partnerlust on pidevalt tugevdatud alates Ukraina sõltumatuse saavutamisest. Selles suhtes on partnerlus- ja koostööleping märkimisväärne saavutus. Ukraina oli uutest sõltumatutest riikidest esimene, kes allkirjastas sellise lepingu, märkides sellega EL ja Ukraina soovi tugevdada koostööd. EL annab Ukrainale ülemineku- ja ümberkujundamisprotsessi jaoks väärtuslikku abi makromajandusliku finantsabi, Tacise programmi ja kahepoolsete programmide kaudu.

4. Pärast käimasoleva laienemisprotsessi lõppu on mõnedel tulevastel EL liikmesriikidel Ukrainaga ühine välispiir. Liidu laienemine tõhustab veelgi kõnesoleva piirkonna majanduse dünaamikat ja poliitilist stabiilsust, suurendades Ukrainaga koostöö võimalusi.

5. Euroopa Liidu strateegilised eesmärgid seoses Ukrainaga on järgmised:

— aidata kaasa õigusriigile omase ning püsivalt toimivat turumajandust toetava stabiilse, avatud ja pluralistliku demokraatia tekkele Ukrainas, millest saab kasu kogu Ukraina rahvas,

— teha Ukrainaga koostööd, et säilitada Euroopa ja kogu maailma stabiilsus ja julgeolek ning leida tõhusaid lahendusi Euroopa mandri ees seisvatele ühistele probleemidele,

— suurendada Ukrainaga majanduse-, poliitika- ja kultuurialast koostööd ning koostööd justiits- ja siseküsimustes.

6. EL tunnustab Ukraina euroopalikke püüdlusi ja tervitab tema Euroopat pooldavat valikut. EL kindel eesmärk on teha Ukrainaga püsivat koostööd siseriiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil, et toetada Ukraina edukat poliitilist ja majanduslikku ümberkujundamist, mis hõlbustab tulevikus Ukraina lähenemist ELle. EL ja selle liikmesriigid pakuvad Ukrainale võimalust jagada temaga mitmesuguseid nüüdisaegsete poliitiliste, majanduslike, sotsiaalsete ja haldusstruktuuride ülesehitamisega seotud kogemusi, olles täielikult teadlikud, et põhivastutus Ukraina tuleviku ees lasub Ukrainal endal.

7. Seetõttu võtab Euroopa Ülemkogu käesoleva ühisstrateegia vastu selleks, et tugevdada EL ja Ukraina vahelist strateegilist partnerlust. Euroopa Ülemkogu on teadlik asjaolust, et edukas, stabiilne ja turvaline Ukraina on EL parimates huvides. EL ja Ukraina vaheliste suhete õiguslikuks aluseks on partnerlus- ja koostööleping. Ukraina edukas integreerumine Euroopa majandusse eeldab kõnesoleva lepingu täielikku rakendamist ja sellega saab Ukraina kinnitada ka oma Euroopa identiteeti.

8. EL ja tema liikmesriigid muudavad Ukrainat käsitleva poliitika kõik aspektid kooskõlastatumaks, ühtsemaks ja vastastikku täiendavamaks. Euroopa Liit, ühendus ja tema liikmesriigid teevad koostööd ka piirkondlike ja rahvusvaheliste organisatsioonidega ja nende raames ning samasugusel seisukohal olevate partneritega, et täita partnerlus- ja koostöölepingus ning käesolevas ühisstrateegias sätestatud eesmärke. Ühenduse ja tema liikmesriikide seisukohad, mida on väljendatud kõikidel asjakohastel foorumitel, on kooskõlas käesoleva ühisstrateegiaga. Euroopa Ülemkogu kutsub Ukrainat üles tegema ELga koostööd käesoleva ühisstrateegia alusel, millest saavad kasu mõlemad osapooled.

II OSA

PÕHIEESMÄRGID

Euroopa Ülemkogu on määratlenud järgmised põhieesmärgid:

I. Demokraatia arengu ja majandusliku üleminekuprotsessi toetamine Ukrainas

II. Euroopa mandri stabiilsuse ja julgeoleku tagamine ning ühiste probleemide lahendamine

III. EL ja Ukraina vahelise tugevdatud koostöö toetamine seoses EL laienemisega

I. Demokraatia arengu ja majandusliku üleminekuprotsessi toetamine Ukrainas

EL ja Ukraina on ühiselt huvitatud demokraatia arengu ja majandusliku üleminekuprotsessi kiirendamisest Ukrainas. Ukraina edukas üleminek ei taga jõukust mitte ainult Ukrainale, vaid kogu piirkonnale. Selleks et kõnealune üleminek oleks edukas, tuleb läbi viia demokraatia ja õigusriigi kindlustamiseks vajalikud reformid ning toimiva turumajanduse loomiseks vajalikud majandus- ja sotsiaalreformid.

EL teeb ettepaneku tugevdada koostööd Ukrainaga järgmistes valdkondades:

I.i) *Demokraatia, õigusriigi ja avalik-õiguslike asutuste tugevdamine Ukrainas*

9. EL tervitab Ukraina saavutusi demokraatliku süsteemi, täpsemalt mitme partei süsteemi loomisel ning parlamentaarse põhiseaduse vastuvõtmisel. EL tunnustab Ukraina saavutusi oma ühtsuse säilitamisel, hoolimata riigisisestest erinevustest.

10. EL toetab kõiki Ukraina jõupingutusi seoses demokraatia, hea valitsemistava, inimõiguste ja õigusriigi saavutamisega. Euroopa Liit leiab, et kõikidele Ukraina kodanikele valikuvõimalusi pakkuva ja kasu toova toimiva turumajanduse eeltingimuseks on õigusriik. EL toetab Ukraina õigussüsteemi ümberkujundamise alaseid jõupingutusi partnerlus- ja koostöölepingu raames. Nõuetekohaselt toimival sõltumatul kohtul, pädeval politseiteenistusel ning hästi toimivatel ja hea väljaõppe saanud riiklikel, piirkondlikel ja kohalikel haldusasutustel on oluline tähtsus valitsuse otsuste tõhusal rakendamisel. EL soodustab Ukraina jõupingutusi seoses avalik-õiguslike asutuste tõhususe, läbipaistvuse ja demokraatliku olemuse parandamisega, k.a vaba ajakirjanduse arendamisega. Kõnealused tegurid on majandusliku ja sotsiaalse arengu eeltingimuseks ning aitavad kaasa kaasaegse kodanikuühiskonna loomisele.

11. EL peab tähtsaks kodanikuühiskonna ning konkurentsivõimelise ja investorisõbraliku majanduskeskkonna arendamist Ukrainas ja soodustab Euroopa Liidu ja Ukraina rahvaste ja valitsusväliste organisatsioonide vaheliste sidemete tihenemist. EL tõdeb rahuloluga, et Ukraina on heaks kiitnud Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni (OSCE) vastastikuse mõistmise memorandumi ja soovitab Ukrainal teha tihedat koostööd OSCE sealse projektikoordinaatoriga. EL toetab Ukraina jõupingutusi, mille eesmärk on rahvusvähemuste õiguste kaitse ja edendamine, ning kutsub Ukrainat üles jätkama kõnealuses valdkonnas tehtavat tööd, sh koostööd rahvusvähemuste ülemkomissariga.

12. EL peab eriti oluliseks tihedat koostööd Ukrainaga Euroopa Nõukogu ja OSCE raames. Seoses sellega soovitab EL Ukrainal täita oma kohustusi ja kohandada oma õigusakte nii, et need vastaksid Euroopa Nõukogu normidele ja standarditele, eelkõige kohustustele, mis Ukraina võttis endale 1995. aastal Euroopa Nõukoguga ühinedes. EL juhib tähelepanu OSCE/Demokraatlike institutsioonide ja inimõiguste büroo (ODIHR) valimiste järelevalve missiooni järeldustele, mis käsitlevad Ukraina 1999. aasta presidendivalimiste läbiviimist, et kõnealuste valmiste läbiviimisel ei järgitud mitmeid OSCE seatud kohustusi, ning kutsub Ukrainat üles järgima tulevikus valimistel OSCE järelevalvemissiooni soovitusi.

I.ii) *Ukraina majanduse ülemineku toetamine*

13. EL kohustub toetama Ukraina jõupingutusi majandustegevust soodustava keskkonna loomisel ning toetab Ukrainat majandus- ja sotsiaalreformide alal.

14. EL soodustab sellise makromajanduspoliitika loomist Ukrainas, mille eesmärk on tagada hindade stabiilsus, riigi rahade mõistlik kasutamine ja püsiv jooksevkonto seisund. Hindade stabiilsuse saavutamiseks on oluline, et keskpangal lubataks tegutseda poliitikast sõltumatuna. Olemasolevaid finantssektori usaldatavuse järelevalvet käsitlevaid sätteid on vaja tugevdada. On vaja parandada maksude kogumist ning tuleks vältida teatavatele majandussektoritele ajutiste maksusoodustuste ja -vabastuste andmist.

15. EL soovitab tungivalt Ukrainal suurendada toimiva turumajanduse ülesehitamiseks tehtavaid jõupingutusi ning viia Rahvusvahelise Valuutafondiga kokkulepitud põhjaliku reformiprogrammi raames läbi ulatuslikud struktuuri-, majandus- ja haldusreformid. Need peaksid hõlmama selgete omandiõiguste kehtestamist ja tugevdamist, erastamise jätkumist, hindade jätkuvat liberaliseerimist, elektrienergia- ja veehinna ning üüritariifide tõstmist kuludele täielikult vastavale tasemele, majandustegevuse ümberkorraldamist ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete kasvu soodustamist. Kõnealuste reformide läbiviimist tuleks üldiselt kiirendada. Seoses sektorite ümberkujundamisega tuleks erilist tähelepanu pöörata põllumajandus-, energeetika- ja transpordisektorile.

16. On vaja käivitada maareform, et soodustada muu hulgas maa pikaajalist rentimist laenude tagatisena, mis aitaks suurendada põllumajandusse tehtavaid investeeringuid.

17. Ukraina arengu jaoks on olulise tähtsusega ka ligi meelitada ja kaitsta siseriiklikke ja välisinvesteeringuid. Seoses sellega märgib EL, et väidetavad korruptsioon ja halb valitsemistava kahjustavad Ukraina majanduse mainet. Euroopa Liit toetab Ukrainat siseriiklike ja välisinvesteeringute suurendamiseks ning rahvusvaheliste laenuandjate nõuete täitmiseks vajaliku majanduspoliitika väljatöötamisel ja vastuvõtmisel.

18. Silmas pidades Ukraina suuri võlakohustusi, on Ukraina majanduse taastamiseks vaja jätkuvat eraõiguslike võlausaldajate osalemist. Ühiselt tuleb leida lahendusi Ukraina võlateenindusega seotud probleemidele.

19. EL on täielikult teadlik asjaolust, et Ukraina majandusreforme on sageli vaja läbi viia keerulises väliskeskkonnas. EL makromajanduslikku finantsabi tuleks vajaduse korral anda vastavalt kehtestatud kriteeriumidele ja menetlustele, et toetada makromajanduse stabiliseerimist ja põhjalikku struktuurireformi kooskõlas Rahvusvahelise Valuutafondi ja Maailmapanga programmidega. EL on jätkuvalt valmis toetama Ukraina majanduse ümberkujundamist kõnealustel tingimustel. EL makromajandusliku finantsabi aitab Ukrainal avada oma majanduse, tõhustada majanduse kohandamist ja konkurentsi ning integreerida oma majandus Euroopa ja maailma majandusse.

20. EL toetab Ukrainat, tõhustades õigusaktide järkjärgulist ühtlustamist ELi õigusaktidega eelkõige sellistes valdkondades nagu konkurentsipoliitika, standardid ja sertifitseerimine, intellektuaalomandi õigused, andmekaitse, tolliprotseduurid ja keskkond.

21. Toimiva turumajanduse loomist käsitleva programmi rakendamisel tuleb kehtestada täpselt määratletud sotsiaalkindlustussüsteem, et võetaks arvesse turumajandusele ülemineku sotsiaalseid aspekte.

II. **Euroopa mandri stabiilsuse ja julgeoleku tagamine ning ühiste probleemide lahendamine**

EL ja Ukraina on ühiselt huvitatud vaba ja demokraatliku Euroopa stabiilsuse ja julgeoleku säilitamisest. Ukrainal on tänu oma põhjalõuna- ja ida-läänеteljelisele geopoliitilisele asendile ainulaadne seisund Euroopas. EL tunnistab Ukraina piirkondlikku tähtsust. Seoses sellega teeb EL Ukrainale ettepaneku tugevdada koostööd, pöörates erilist tähelepanu tuumaohutusele ning poliitilise dialoogi tugevdamisele vastavalt partnerlus- ja koostöölepingule, et muuta kõnealust koostööd ühtsemaks ja toimivamaks.

EL soovib süvendada koostööd Ukrainaga, et leida tõhusaid lahendusi järgmistele mandri ees seisvatele ühistele probleemidele:

II.i) *Euroopa stabiilsuse ja julgeoleku tugevdamise alane koostöö*

22. EL toetab Ukraina jõupingutusi piirkondliku koostöö ja stabiilsuse parandamise alal, sh jõupingutusi Musta mere koostööorganisatsiooniga, Läänemeremaade Nõukoguga ning Gruusia, Ukraina, Usbekistani, Azerbaidžaani ja Moldovaga tehtava koostöö raames. EL tervitab Ukraina ja kõikide tema naabrite vaheliste suhete positiivset arengutendentsi ning usub, et kõnealuste suhete huvides on jääda tugevaks ja stabiilseks. Samuti juhib EL tähelepanu panusele, mille Ukraina kui Kagu-Euroopa stabiilsuspakti vaatleja on andnud Euroopa stabiilsusesse.

23. EL ja Ukraina on ühiselt huvitatud vaba ja demokraatliku Euroopa stabiilsuse ja julgeoleku säilitamisest. Lahendamaks ühiselt ja tõhusalt Euroopa ja maailma julgeoleku ees seisvaid probleeme, on vaja tugevdada partnerlus- ja koostöölepingu, Euroopa Nõukogu ja ÜRO raames EL ja Ukraina vahel toimuvate nõupidamiste mehhanisme ning OSCE ja Ukraina vahelist koostööd.

24. EL õnnitleb Ukrainat selle puhul, et ta valiti ÜRO Julgeolekunõukogusse (2000–2002). Seetõttu peab EL süvendama ja laiendama Ukrainaga ametnike ja ministrite tasandil kahepoolselt ning ELi mehhanismide abil peetavat poliitilist dialoogi. Euroopa julgeolekuharta vastuvõtmine soodustab OSCE liikmesriikide vahelist koostööd.

25. EL edendab ja toetab dialoogi, mis käsitleb Lääne-Euroopa ja Ukraina vahel viimastel aastatel väljatöötatud kriisiohjamise ja julgeoleku tagamisega seotud üld- ja eriküsimusi ning praktilise koostöö tugevdamist kõnealuses valdkonnas, rakendades eelkõige Lääne-Euroopa Liidu ja Ukraina vahel hiljuti koostatud tegevuskava.

26. EL on ka huvitatud Ukrainaga koostöö tugevdamisest ekspordi kontrollimise ning massihävitusrelvade ja nende tarneveokite leviku tõkestamise alal ning soovitab Ukrainal täita keemiarelvade konventsioonist tulenevaid kohustusi.

27. Lisaks julgustab EL Ukrainat saavutama jalaväemiinide kasutamise, ladustamise, tootmise ja üleandmise keelustamise ning nende hävitamise konventsiooni eesmärke. Samuti soovitab EL Ukrainal välja töötada väike- ja kergrelvade destabiliseeriva hankimise ja leviku vastase võitluse strateegia.

II.ii) *Keskkonna-, energeetika- ja tuumaohutusealane koostöö*

28. EL püüab tõhustada Euroopa stabiilsust ja teha Ukrainaga koostööd energeetika ja tuumaohutuse alal, toetades energiasektori põhjalikku ümberkujundamist, jätkates muu hulgas Ukrainaga koostööd energeetikasektori rahaliste vahendite taastamise kava rakendamist, mis hõlmab hindade liberaliseerimist, maksude kogumise tõhustamist ja jaotusettevõtete erastamist. Seoses sellega edendab EL Ukrainas tõhusat ja keskkonnateadlikku energiakasutust, tugevdab uusi energeetikainstitutsioone ja -asutusi ning parandab nende poliitiliste otsuste tegemise suutlikkust.

29. EL ja Ukraina vahelistes suhetes on esmatähtsad tuumaohutus ja Tšernobõli tuumaelektrijaama tegevuse lõpetamine. EL soodustab sõltumatu tuumaalase reguleeriva asutuse loomist Ukrainas ja soovitab Ukrainal täita oma kohustust rakendada G7-riikide ja Ukraina vahelist 1995. aasta vastastikuse mõistmise memorandumit Tšernobõli tuumaelektrijaama sulgemise kohta. Vastutasuks toetab EL Ukrainat alternatiivenergiatootmise võimsuse rahastamisel.

30. Samuti on EL huvitatud Ukrainaga koostöö tõhustamisest sellistes küsimustes nagu kiirguskaitse, jäätmehooldus, tuumarajatiste saastatusest puhastamine ja demonteerimine ning termotuumasünteesitehnoloogia alased uuringud. Kõnealust koostööd hõlbustavad hiljuti Euratomi ja Ukraina vahel allkirjastatud tuumaohutuse- ja termotuumasünteesialased koostöölepingud.

31. Lisaks soovitab EL Ukrainal võtta resoluutseid keskkonnakaitsealaseid meetmeid. Kõnealuses valdkonnas on esmatähtsad inimeste tervise kaitsmine joogivee, õhu ja pinnase saastumise eest, loodusvarade säästev ja vastutustundlik kasutamine ning õhu ja vee piiriülese saastuse piiramine.

III. EL ja Ukraina vahelise tugevdatud koostöö toetamine seoses EL laienemisega

Pärast käimasoleva laienemisprotsessi lõppu on mõnedel tulevastel EL liikmesriikidel Ukrainaga ühine välispiir. EL soovib panustada nii Euroopa Liidule kui ka Ukrainale vastastikust kasu toovasse protsessi. Seoses sellega teeb EL ettepaneku tugevdada Ukrainaga koostööd eelkõige justiits- ja siseküsimustes. EL soodustab ka Ukraina osalemist piirkondlikes, Euroopa ja maailma struktuurides.

EL võiks tugevdada koostööd Ukrainaga järgmistes valdkondades:

III.i) *Ukraina toetamine integreerumisel Euroopa ja maailma majandusse*

32. Euroopa Liit toetab Ukrainat ja soovitab tal kahekordistada oma jõupingutusi, et täita Maailma Kaubandusorganisatsiooni liikmelisusega seotud kohustusi. Euroopa Liit soovitab Ukrainal täielikult ära kasutada partnerlus- ja koostöölepinguga pakutud võimalusi, et hõlbustada kahesuunaliselt toimivat kaubandust ja investeerimistegevust. Samuti tutvub Euroopa Liit asjaoludega, tänu millele oleks lisaks Maailma Kaubandusorganisatsiooniga (WTO) ühinemisele võimalik tulevikus luua EL ja Ukraina vahelise partnerlus- ja koostöölepinguga ettenähtud vabakaubanduspiirkond.

33. Soodsate investeerimisolude loomiseks Ukrainas soovitab EL Ukrainal pidada läbirääkimisi EL liikmesriikidega investeeringute kaitse kahepoolsete lepingute osas ja ratifitseerida need, et soodustada otseseid välisinvesteeringuid. EL soovitab ka Ukraina kohalikel, piirkondlikel ja riiklikel asutustel kasutada uuest riiklikke kontsessioone käsitlevast seadusest tulenevaid võimalusi, et meelitada investeeringuid avalikku infrastruktuuri ja teenustesse.

III.ii) *Koostöö justiits- ja siseküsimustes*

34. EL ja Ukraina on ühiselt huvitatud ebaseadusliku sisserände ja inimkaubanduse vastu võitlemise alase koostöö arendamisest. EL ja Ukraina on mõlemad huvitatud ka koostöö arendamisest piiride turvalisuse alal ja ühise probleemi, s.o organiseeritud kuritegevuse, k.a rahapesu ning ebaseadusliku uimasti- ja relvaäri vastasest võitlusest.

35. Silmas pidades praegu ELs käimasolevat laienemisprotsessi, püüab EL tõhustada Ukrainaga dialoogi, mis käsitleb Ukraina viisapoliitika kohandamist EL viisapoliitikaga, võttes kasutusele EÜ sätete kohased viisanõuded ja piisavalt võltsimiskindlad reisidokumendid.

III.iii) *Piirkondlik ja piiriülene koostöö naaberriikidega*

36. EL soodustab Ukrainat ja selle naaberriike hõlmavate piirkondlike ja piiriüleste koostööalgatuste väljatöötamist ja tugevdamist. Seoses sellega pöörab EL suuremat tähelepanu piirikontrolliga seotud küsimustele.

37. Seoses infrastruktuurivõrkude arenguga eelkõige transpordi, telekommunikatsiooni, elektri ja energiatorustike alal pöörab EL Tacise programmi kaudu erilist tähelepanu sellistele piirkondlikele algatustele nagu Inogate (riikidevaheline nafta- ja gaasitransport Euroopasse) ja Traceca (Euroopa, Kaukaasia ja Kesk-Aasia vaheline transpordikoridor), et parandada kõnealuse piirkonna majanduskoostööd. EL selgitab välja, kuivõrd on võimalik ühendada Ukraina transpordisüsteemid (maantee- ja raudteetransport) üleeuroopaliste võrkudega ning püüab leida vastastikku rahuldavaid võimalusi transpordiküsimuste lahendamiseks. Selleks pööratakse eritähelepanu muude rahastajate ja rahvusvaheliste finantseerimisasutuste tegevuse kooskõlastamise tugevdamisele ning eraõigusliku sektori osalemise soodustamisele, mis on kõnealuse ettevõtmise õnnestumise olulised tegurid.

VAHENDID JA VÕIMALUSED

Üldsätted

38. oKäesolevat ühisstrateegiat rakendatakse vastavalt asutamislepingute suhtes kohaldatavatele menetlustele. Nõukogu ja komisjon tagavad vastavalt Euroopa Liidu lepingu artiklitele 3 ja 13 Euroopa Liidu meetmete ühtsuse, järjekindluse ja tõhususe käesoleva ühisstrateegia rakendamisel.

39. EL aitab kaasa käesoleva ühisstrateegia eespool nimetatud eesmärkide saavutamisele, kasutades asjakohaselt kõiki Euroopa Liidu, ühenduse ja selle liikmesriikide käsutuses olevaid vahendeid ja võimalusi.

40. Nõukogu peasekretär, kes tegutseb ühise välis- ja julgeolekupoliitika kõrge esindajana, aitab asutamislepingutest tulenevate kohustuste raames ning vastavalt Euroopa Liidu lepingu artiklitele 18 ja 26 nõukogul ja eesistujariigil rakendada käesolevat ühisstrateegiat ühise välis- ja julgeolekupoliitika eesmärkide ja algatuste osas. Komisjon osaleb koostöös täiel määral kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklitega 18 ja 27.

Nõukogu, komisjon ja liikmesriigid

41. Nõukogu, komisjon ja liikmesriigid:

— vaatavad vastavalt oma volitustele ja võimalustele läbi olemasolevad meetmed, programmid, vahendid ja poliitika, et tagada nende vastavus käesolevale ühisstrateegiale, mis põhineb II osa põhieesmärkidele ja milles on võetud nõuetekohaselt arvesse III osa erialgatusi,

— kasutavad täiel määral ja asjakohaselt olemasolevaid vahendeid ja võimalusi, eelkõige partnerlus- ja koostöölepingut, samuti asjaomaseid EL ja liikmesriikide programme, ning arendavad ja haldavad sellel eesmärgil soovituslikku loendit Euroopa Liidu, ühenduse ja liikmesriikide ressurssidest, mille abil käesolevat ühisstrateegiat rakendatakse.

Kooskõlastamine

42. Liikmesriigid teevad täiendavaid jõupingutusi, et kooskõlastada Ukraina suhtes võetavaid meetmeid, sh tegevust sellistes piirkondlikes ja rahvusvahelistes organisatsioonides nagu Euroopa Nõukogu, ÜRO, OSCE, Majanduskoostöö ja Arenguorganisatsiooni (OECD) ja rahvusvahelised finantseerimisasutused, k. a ühendusega tehtava töö kooskõlastamine selle pädevusse kuuluvates valdkondades.

43. Liikmesriikide ja komisjoni vahelise tegevuse kooskõlastamine tagatakse muu hulgas Ukrainas asuvate vastavate esindajate korrapäraste nõupidamistega.

44. Nõukogu, komisjon ja liikmesriigid astuvad samme piirkondlike ja rahvusvaheliste organisatsioonidega tehtava koostöö tõhustamiseks ning püüavad saavutada käesoleva strateegia eesmärke koos teiste riikidega, kellel on samasugused seisukohad.

45. Euroopa Liit kutsub 1997. aasta detsembris Euroopa Ülemkogul Luxembourgis käivitatud laienemisprotsessil kandidaatriikideks nimetatud riike ühinema käesoleva ühisstrateegia raames võetavate meetmetega.

Rakendamine ja läbivaatamine

46. Nõukogu:

— tagab, et iga järgmine eesistujariik esitab nõukogule oma üldprogrammi raames käesoleva ühisstrateegia rakenduskava, mis põhineb II osa eesmärkidel ja milles on võetud nõuetekohaselt arvesse III osas nimetatud erialgatusi,

— vaatab läbi EL käesoleva strateegia kohase tegevuse, annab sellele hinnangu ja esitab Euroopa Ülemkogule vähemalt kord aastas aruande eesmärkide saavutamisel tehtud edusammude kohta,

— tutvub muu hulgas missiooni juhi korrapäraste aruannete alusel Ukraina olukorraga ja sellega, kuidas Ukraina on teinud koostööd käesoleva strateegia rakendamisel, ning annab Euroopa Ülemkogule esitatavas aruandes sellekohase hinnangu,

— esitab vajaduse korral Euroopa Ülemkogule soovitusi käesoleva strateegia II ja III osa muutmiseks.

47. Komisjon osaleb eespool nimetatud tegevuses vastavalt oma volitustele.

Koostöö Ukrainaga

48. EL ja selle liikmesriigid teevad Ukrainaga tihedat koostööd käesoleva ühisstrateegia rakendamiseks eelkõige partnerlus- ja koostöölepingu ning selle institutsioonide kaudu.

Erialgatused

49. EL viib läbi käesoleva ühisstrateegia III osas sätestatud erialgatusi, mis põhinevad II osas määratletud põhieesmärkidel. Kõnealuseid erialgatusi kohandatakse vajaduse korral ja need ei välista võimalike uute algatuste läbiviimist käesoleva ühisstrateegia kehtivusaja jooksul. Nõukogu, komisjon ja liikmesriigid toetavad vastavalt oma volitustele ja võimalustele kõnealuseid erialgatusi ning teevad koostööd nende rakendamiseks.

III OSA

ERIALGATUSED

Erialgatused, mis ei välista võimalikke uusi algatusi, on järgmised:

Demokraatia, õigusriigi ja avalik-õiguslike asutuste tugevdamine Ukrainas

50. EL teeb järgmisi jõupingutusi, et toetada Ukrainas demokraatiat, head valitsemistava, inimõigusi ja õigusriiki:

— toetab vastavalt Dublinis toimunud Euroopa Ülemkogu järeldustele Ukraina jõupingutusi demokraatiat ja inimõigusi käsitlevate rahvusvaheliste kohustuste järgimisel eelkõige seoses surmanuhtluse kaotamise, hea valitsemistava edendamise, tõhusa ja läbipaistva õigussüsteemi ning demokraatlike kohalike omavalitsustega, tehes muu hulgas koostööd Euroopa Nõukogu ja OSCEga,

— alustab korrapärast dialoogi EL liikmesriikide ja Ukraina ombudsmanide vahel, et tugevdada Ukraina kõnealuse institutsiooni osatähtsust,

— soovitab Ukrainal allkirjastada ja ratifitseerida asjakohased rahvusvahelised inimõigustealased dokumendid, eelkõige ÜRO kodaniku- ja poliitiliste õiguste konventsiooni teine vabatahtlik protokoll, Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni kuues lisaprotokoll ja ÜRO pagulasseisundi konventsioon, ning neid rakendada,

— suurendab ajakirjanike ja asjakohaste asutuste vahelist koostööd, et aidata kaasa vaba ajakirjanduse arengule. Komisjon uurib koostöös liikmesriikidega võimalust abistada Ukraina televisiooni selliste programmide nagu *Euronews* edastamisel. Sellekohane töö algab 2000. aasta juunis.

Ukraina majanduse ülemineku toetamine

51. EL aitab Ukrainal edendada majandusreformi, tõhustades majanduspoliitiliste nõuannete mõju muu hulgas partnerlus- ja koostöölepingu raames nüüdisaegse liberaalse turumajanduse arengu soodustamiseks läbiviidava asjakohase kõrgetasemelise dialoogi kaudu.

52. EL on valmis tehniliselt toetama Ukraina majandus- ja sotsiaalreforme, kui Ukraina võtab ümberkujundamiseks vajalike tingimuste loomiseks ettenähtud meetmeid. EL uurib võimalust osutada Ukrainale tehnilist abi, mille eesmärk on:

— toetada Ukrainas läbipaistva ja püsiva õigusliku, regulatiivse ja institutsioonilise raamistiku väljatöötamist, et tõhustada majandustegevust ning suurendada siseriiklikke ja välisinvesteeringuid. Komisjon koostab koostöös liikmesriikide ja muude pädevate asutustega kõnealust algatust käsitleva aruande 2000. aasta detsembriks,

— tõhustada Ukraina õigusaktide järkjärgulist ühtlustamist EL õigusaktidega ning nende rakendamist eelkõige konkurentsipoliitika, finantsteenuste, standardite ja sertifitseerimise, fiskaalpoliitika, tööhõive ja intellektuaalomandi õiguste alal. Komisjonil on palutud teha sellekohased ettepanekud 2000. aasta juuniks,

— toetada tervishoiusüsteemi arengut, parandades eelkõige inimeste tervishoiualast teadlikkust ja koolitust, et piirata nakkushaiguste levikut. Komisjon koostab koostöös liikmesriikide ja muude pädevate asutustega kõnealust algatust käsitleva aruande 2001. aasta juuniks.

53. Liikmesriigid selgitavad välja, mis viisil toetada Ukrainat järgmistes ettevõtmistes:

— täpselt määratletud sotsiaalkindlustussüsteemi arendamine eelkõige sotsiaalabi ja pensionisüsteemide osas,

— sotsiaaldialoogi toetamine ning Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni töönormide, eelkõige seitsme põhilise töönormi järgimine ja rakendamine. Seoses tööhõivealaste õigusaktide ratifitseerimise ja rakendamisega tuleks erilist tähelepanu pöörata sugupoolte võrdõiguslikkusele.

Euroopa stabiilsuse ja julgeoleku tugevdamise alane koostöö

54. EL uurib, kuidas parandada partnerlus- ja koostöölepingul põhineva käimasoleva poliitilise dialoogi raames Ukrainaga tehtava Euroopa stabiilsuse ja julgeoleku alase koostöö järjepidevust, paindlikkust ja sisukust ning kuidas muuta see toimivamaks ja tõhusamaks, kasutades selleks järgmisi vahendeid:

— uurides võimalusi seada sisse korrapärased juhtkolmiku ja Ukraina vahelise dialoogi käigus toimuvad kohtumised ekspertide tasemel, mida peetakse desarmeerimist, tuumarelva leviku tõkestamist ja tavarelvade eksporti käsitleva ühise välis- ja julgeolekupoliitika töörühmade raames ning millest esimene korraldatakse 2000. aastal/2000. aasta esimesel poolel. Kõnealustes rühmades peetava dialoogi eesmärk on käivitada EL ja Ukraina vaheline koostöö järgmistel aladel: massihävitusrelvade, sh keemia-, väike- ja kergrelvade leviku tõkestamine väikerelvi käsitleva ühismeetme alusel (1999/34/ÜVJP),

— uurides võimalust tõhustada EL ja Ukraina vahelist dialoogi, et suurendada tavarelvade üleandmisega seotud vastutustunnet ja läbipaistvust, juhindudes vajaduse korral täielikult EL tegevusjuhendist,

— uurides tihedama koostöö võimalusi konfliktide vältimise ja kriiside ohjeldamise alal muu hulgas selliste asjakohaste rahvusvaheliste organisatsioonide raames nagu ÜRO ja OSCE, ning püüdes leida poliitilist lahendust kõnesoleva piirkonna konfliktidele. Seda aitaksid saavutada Ukraina ja OSCE töörühma juhtkolmiku vahelised korrapärased kohtumised. Üks eesmärk oleks töötada koos Ukrainaga välja ühised konfliktide vältimise ja kriiside ohjeldamisega seotud välispoliitilised algatused seoses konkreetsete kolmandate riikide ja piirkondadega, eelkõige Ukrainaga piirnevate piirkondadega.

55. EL käivitab alates 2000. aastast järgmised Euroopa julgeoleku ja stabiilsuse tugevdamist käsitlevad erialgatused:

— Ukraina osalemise soodustamine, kui EL kasutab Lääne-Euroopa Liitu Petersbergi ülesannete raames toimuvatel missioonidel,

— võimaluste uurimine, kuidas abistada Ukrainat jalaväemiinide kasutamise, ladustamise, tootmise ja üleandmise keelustamise ning nende hävitamise konventsioonist tulenevate kohustuste täitmisel,

— võimaluste uurimine, kuidas algatada EL ja Ukraina vahel koostöö, tõkestamaks väikerelvade salakaubavedu, mis on üks ebastabiilsuse allikas Ukraina ja teiste kõnesoleva piirkonna riikide jaoks. EL võib pärast kõnealuse piirkonna olukorra ja vajaduste määratlemist ja analüüsi koostada sellekohase ühismeetme, et:

1) tugevdada politsei ja/või kohalike tolliasutuste kontrollisuutlikkust;

2) käsitleda koolituskursustel kõnealust kuriteo eriliiki;

3) arendada teabevahetust EL ja Europoli liikmesriikide vahel, et tõhustada väikerelvadega seotud kuritegude analüüsi.

Keskkonna-, energeetika- ja tuumaohutusealane koostöö

56. Ühendus on valmis toetama selle spetsiaalse töökonna jõupingutusi, mis on loodud Ukraina asutuste jõupingutuste toetamiseks seoses energeetikasektori ümberkujundamisega.

57. Ühenduse toetus G7-riikide tegevuskavale hõlmab Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga hallatava tuumaohutuse fondi kaudu antavat rahalist toetust Tšernobõli elektrijaama ohutuse parandamiseks lühikese aja jooksul enne selle sulgemist, samuti hõlmab see elektrijaama tegevuse lõpetamist, selle sulgemisega kaasnevate sotsiaalsete tagajärgede käsitlemist, osalemist reaktorikatmise rakenduskavas ja asendusrajatiste ehitustööde rahastamises vastavalt varasematele kohustustele, mille eesmärk on hüvitada Ukraina energiakadu, tingimusel et kõik vältimatut tähelepanu vajavad nõudmised täidetakse rahuldavalt, sh saavutatakse ühine seisukoht laenu tingimuslikkuse ning laenu ja tagatist käsitleva kokkuleppe osas, ning eeldusel et Ukraina täidab oma kohustust rakendada 1995. aasta vastastikuse mõistmise memorandumit.

58. EL püüab toetada Ukrainat seoses sealse keskkonnaolukorra negatiivse mõju vähendamisega inimeste tervisele, täpsemalt seoses joogivee, reoveepuhastuse, jäätmete kogumise ja kõrvaldamise ning õhusaastega. EL toetab keskkonnateenuste eest vastutavate kommunaalettevõtete institutsioonilist ümberkujundamist, muid tehnilise abi projekte ja keskkonnainvesteeringuid.

59. Järgmine konverents "Environment for Europe" toimub 2002. aasta septembris Kiievis, mis võimaldab suurendada Ukraina keskkonnaküsimuste alast teadlikkust. Liikmesriigid ja komisjon uurivad võimalust pakkuda keskkonnakaitse- ja tuumaohutuseministeeriumile tehnilist abi/toetust seoses konverentsi ettevalmistamise ja kavandamisega.

Ukraina toetamine integreerumisel Euroopa ja maailma majandusse

60. EL on endiselt valmis toetama Ukraina jõupingutusi WTOga ühinemiseks seatud nõuete täitmisel ja vajaduse korral seda toetust suurendama. Eritähelepanu pööratakse Ukraina kaubandus- ja investeerimistakistuste kõrvaldamisele, alustades partnerlus- ja koostöölepinguga ning WTOga vastuolus olevate kaubandusmeetmete kõrvaldamisest.

61. EL tutvub asjaoludega, tänu millele oleks lisaks WTOga ühinemisele võimalik tulevikus luua EL ja Ukraina vahelise partnerlus- ja koostöölepingu artiklis 4 sätestatud vabakaubanduspiirkond. Vabakaubanduspiirkonda käsitlev käimasolev majandusliku otstarbekuse uuring annab olukorra hindamiseks olulist teavet.

62. Komisjon selgitab välja võimalused, kuidas süvendada Ukrainaga partnerlus- ja koostöölepingu kaubanduse ja investeeringute allkomitee raames peetavat investeerimisalast dialoogi ning esitab nõukogule aruande 2000. aasta juuniks.

Koostöö justiits- ja siseküsimustes

63. Silmas pidades EL käimasolevat laienemisprotsessi ja võttes arvesse asjaolu, et Ukraina on oma asukoha tõttu oluline transiidiriik paljude piiriüleste ebaseaduslike toimingute jaoks, on EL ja Ukraina eriti huvitatud koostöö sisseseadmisest justiits- ja siseküsimustes. EL soovitab suunata jõupingutused järgmisele:

— hinnata Ukraina kaudu toimuva ebaseadusliku sisserände ulatust. Liikmesriigid ja komisjon koostavad 2000. aasta lõpuks kõnealuste probleemide vastase võitluse olemasolevate mehhanismide tugevaid eeliseid, puudusi, võimalusi ja ohte käsitleva analüüsi (SWOT); puuduste esinemise korral teeb EL otsuse heastavate meetmete kohta,

— parandada koostööd oma kodanike, kodakondsuseta isikute ja kolmandate riikide kodanike tagasivõtmise osas, sh sõlmida tagasivõtuleping,

— toetada Genfi konventsiooni, k.a varjupaiga taotlusemise õiguse täielikku kohaldamist, ja austada mittetagasisaatmise põhimõtteid,

— alustada korrapärast dialoogi liikmesriikide ja Ukraina kohtuorganite vahel tsiviil- ja kriminaalasjades, sh soovitades Ukrainal allkirjastada, ratifitseerida ja rakendada kõige olulisemad konventsioonid, näiteks Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konventsioon rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vastu,

— pakkuda Ukrainale praktilist abi rahapesualaste õigusaktide rakendamisel kohe pärast nende jõustamist,

— seada sisse EL liikmesriikide õiguskaitseorganite, Europoli ja Ukraina õiguskaitseorganite vaheline koostöö.

64. Kiievis luuakse mitteametlik võrgustik, kuhu kuuluvad EL liikmesriikide saatkonnad, komisjon ja asjakohaste rahvusvaheliste organisatsioonide esindajad ning mille eesmärk on parandada justiits- ja siseküsimusi käsitleva teabe vahetamist ja analüüsi. Tänu partnerlus- ja koostöölepingu raames toimuvale liikmesriikide, komisjoni, sh Kiievis asuvate kontaktametnike, ja Ukraina pädevate asutuste vahelisele dialoogile on võimalik täpsemalt analüüsida Ukraina vajadusi kõnealuses valdkonnas. Aruanne esitatakse nõukogule 2000. aasta lõpuks.

Piirkondlik ja piiriülene koostöö naaberriikidega

65. EL püüab soodustada Ukrainat ja selle naaberriike hõlmavate piirkondlike ja piiriüleste koostööalgatuste väljatöötamist ja tugevdamist järgmiselt:

— kasutades sihtotstarbeliselt olemasolevat piiriülest koostööd ning piirkondlikke ja riikidevahelisi programme. Seoses sellega pööratakse eritähelepanu piirikontrolliga seotud küsimustele, k.a Ukraina ning Ungari, Poola, Rumeenia ja Slovakkia vahelisel piiril asuvate piiriületuspunktide tehnilisele ajakohastamisele,

— täiustades infrastruktuurivõrkude tõhustamiseks ettenähtud Tacise programme, näiteks Inogate'i ja Traceca programmi, et parandada piirkonna majanduskoostööd.

Kultuuri-, sõprus- ja vahetusprogrammidealane koostöö

66. EL toetab sidemete tihendamist avalik-õiguslike asutuste, kodanikuühiskonna ja Euroopa Liidu ja Ukraina valitsusväliste organisatsioonide vahel järgmiste vahenditega:

— edendab koolide, ülikoolide ja uurimisinstituutide vahelisi haridusalaseid ja teaduslikke vahetusprogramme, pöörates vajalikku tähelepanu ka Ukraina teadus- ja tehnoloogiakeskusele,

— edendab riiklike, piirkondlike ja kohalike haldusasutuste vahelisi ning kutseühingute, ametiühingute, valitsusväliste organisatsioonide ja ajakirjanduse vahelisi sõprusprogramme.

Komisjon ja liikmesriigid kooskõlastavad oma programmid. Komisjon uurib võimalust kaasata sellekohaseid ühenduse programme (Tacis, Tempus ja Demokraatia). Samuti kasutatakse liikmesriikide kahepoolseid dokumente.

Komisjon esitab olemasolevate vahendite loendi (mille koostab komisjon koostöös nõukogu peasekretariaadiga) ja Ukrainas tehtud tutvumismissiooni alusel nõukogule ettekande 2000. aasta juuniks ja teeb seejärel ettepanekud vajalike meetmete kohta.

IV OSA

KESTUS

67. Käesolevat ühisstrateegiat kohaldatakse alates selle avaldamise kuupäevast esialgu nelja aasta jooksul. Euroopa Ülemkogu võib nõukogu soovitusel seda ajavahemikku pikendada, selle läbi vaadata ja seda vajaduse korral kohandada.

Avalikustamine

68. Käesolev ühisstrateegia avaldatakse *Euroopa Ühenduste Teatajas*.

Helsingi, 11. detsember 1999

Euroopa Ülemkogu nimel

eesistuja

P. LIPPONEN